

62 10
РОДНЯ БІБЛІОТЕКА „ПРОСВІТИ“

ч. 24.

НА РУЇНАХ...

ЛІТЕРАТУРНО - СУСПІЛЬНИЙ ЗБІРНИК

ЛЬВІВ, 1924

З ДРУКАРНІ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ „ДІЛО“, РИНОК Ч. 10

О Г Л А В

того, що є в календарі.

I. Календарська часть.

Асторономічний календар (проф. д-ра В. Кучера)	III.
Що то є календар і чи можна вгадувати погоду наперед?	IV.
Що є причиною грому?	V.
Церковний календар	VI.
Український історичний календар (проф. д-ра І. Крип'якевича)	VII.
Поазбучний виказ славянськ. святих Термінар на всі дні року	X.
Місяцеслів 12 місяців з україн.-кат., правосл., рим.-кат. і жидівськими святами, з обчисленням сходу і заходу сонця і місяця, зі столітнім календарем та з календарем для читальнень „Просвіти“ на кожний місяць.	XI
Записник найважніших подій в родині в році	XXXVI.
Записник найважніших подій в громаді в році	XXXVII
Господарський календар на кожний місяць в році (інж. а.гр. М. Хомишина)	XXXVIII.
Кілько висівати й як видають господарські рослини?	XL.
Ловецький і рибацький календар (для Галичини і Волині)	XLI.
Календар вагітності худоби (по тижням)	XLII.
Як довго живуть звірята?	XLIII.

II. Інформаційна часть.

Тов-о „Просвіта“ у Львові (огляд історії, теперішн. стану та складу)	XLIV.
Стан філій і читальнень Т. „Просвіта“	XLV.
Видання Тов-а „Просвіта“	XLVIII.
Руханково-стрілецьке тов-о „Сокіл“ у Львові (огляд історії і теперішнього стану)	LII.
Провідник по Львові	LIV.
Провідник по краю (школи, ремісники, адвокати, нотарі, лікарі, інженери)	LXXI.
Загран. представництва у Варшаві	LXXV.
Упривілейовані ярмарки в Галичині	LXXV.
Статистика населення українських земель	LXXXI.
Нова Європа (статистика)	LXXXIII.

стор.

стор.

Які народи живуть в Європі й кілька їх? (статистика)	LXXXIV.
Кілько людей живе на світі? (статистика)	LXXXIV.
Які віри визнають люди на світі? (статистика)	LXXXIV.
Метричні міри (інж. Корнила Целевича)	LXXXV.
Таблиця для заміни моргів на гектари	LXXXVII.
Таблиці для обчислення об'єму (м ³) кльощів	LXXXVIII.
Обчислення при будівлях	XCI.
Українська преса в 1933 р. на цілій земській кулі (Ів. Калиновича)	XСІІ.
Українські видавництва, книгарні і склади паперу на цілій земській кулі (Ів. Калиновича)	СІІ.

НА РУЇНАХ...

Літературно-супільний Збірник календаря, як „Народня Библиотека Просвіти“ ч. 24.

III. Літературна часть.

Ол. Бабій: На Руїнах [поезія]	3
Серапіон, єпископ †1275.: Проповідь про татарську руїну на Україні [уринок з XIII в.]	4
Т. Шевченко: А нині... [Псалом 43]	5
А. Лотоцький: Тоді, як галич на Галич налітала [нарис із 1340—49 р.]	6
Лев Шептицький, митрополит гал.: Уринок з опису львівської єпархії з 1761. р.	17
В. Щурат: І Варшава дивувалась їм! [поезія]	17
М. Кривуцький, пол. дух. УГА: Проповідь в день народнього протесту на богослуженню в таборі УГА. в Йозефові, Ч. С Р.	18
І. Франко: А щастя всіх прийде по наших аж кістках [поезія]	20
Я. Береза, четар УГА: Та ще є запізно [рефлексія]	21
Цитати — з Ярослава Мудрого і „Перестороги“	22
В. Островський: Земля [оповідання з життя Холмщини]	23
І. Франко: Земле моя! [поезія]	32

	Стор.		Стор.
<i>Ю. Павликівський</i> : Земельна справа у Сх. Галичині [цитат]	32	<i>Д-р М. Геленюс</i> : Проч з алькоголем, проч з п'янством! [цитат]	109
<i>Клим Поліщук</i> : Як згоріло останнє [з хроніки одного поліського села]	33	VI. Суспільно-педагогічна часть.	
<i>Е. Яворовський</i> : Нариси з воєнних переживань: I. Десята офензива над Ізонцо	52	<i>Д-р І Брик</i> : Ювілей „Наукового Тов-а ім. Шевченка“ у Львові	110
II. З війни на війну [Листопад 1918. р.]	64	<i>І. Ш. Гербург</i> : Уривок з промови про польсько-українські відносини	113
<i>П. Франко</i> : Поворот із війни [новеля]	69	<i>І. Федорович-Маліцька</i> : Друга містецька вистава у Львові	114
<i>Б. Ленкий</i> : Вороже чорний [поезія]	72	<i>І. Труш</i> : Цитат з реферату на I-ім Просвітнім Конгресі в 1909. р.	115
IV. Поучаюча часть.		<i>І. Герасимович</i> : Сучасне наше шкільництво та „Рідна Школа“ УПТ.	117
<i>Ю. Полянський</i> : Житниці світа	73	<i>Т. Масарик</i> : Цитат про право до образования	124
<i>В. Тренке</i> : Цитат про значіння житниці України	76	<i>М. Галуцинський</i> : Боротьба з неграмотністю	125
<i>І. К-ч.</i> : Історичні роковини в 1924. р.	77	<i>О. Солтис</i> : Цитат про охоту селян до науки письма	128
<i>І. Велигорський</i> : Грицько Савич Скворода [*1722—†1794]	80	<i>С. Шах</i> : Підстава читальняної праці	129
Цитат про ювілей Сквороди в р. 1922. на Вел. Україні	81	<i>М. Драгоманів</i> : Цитат про освіту	132
<i>Одарка Бриквич</i> : Дещо про книжку [з нагоди 350-ліття українського першодруку]	82	<i>Д. Коренець</i> : Торговельна школа Тов-а „Просвіта“ у Львові	133
Сторінка з найстаршої книжки на світі [цитат]	89	<i>С. Ш-х</i> : Однорічний торговельний курс при Торговельній Школі Т-ва „Просвіта“ у Львові	134
<i>Мих. Возняк</i> : Батько українського друкарства [Іван Федорів]	90	<i>Д-р Лев Когут</i> : Цитат про вдачу наших людей	137
Книжка — 6 цитатів про книжку	94	<i>С. Ш.</i> : Наші інваліди	138
V. Лікарський порадник.		<i>П. Кривоносок</i> : Американські Українці — Рідному Краєви	142
<i>Д-р І. Куровець</i> : Туберкулічне запалення залезів, соглубів і костей. Будуймо наш український шпиталь у Львові!	95	Гумор і забава	146
<i>Д-р Ст. Дмоховський</i> : Здорові зуби як передумова здоровля людини	100	Практичний порадник для всіх	154
		Народній Помяник	160

СПИС ІЛЮСТРАЦІЙ.

Заголовна вінета — чотирицвітна — арт. П. Ковжуна	LXI
Ініціали великих початкових букв — арт. А. Колцуняка	LXV.
Система світу [з „Християнської космографії“ з VI. в.]	2
II. Орнамент староукраїнського рукопису XIV. в. [з тризубами]	4
III. Заставка з Остромирового Євангелія з 1057. р.	5
VI. Володимир висилає Бориса проти Печенігів [з XIV. в.]	10
X. Прапор „Сокола-Батька“ забраний льв. поліцією [відворотна стор.]	14
LII. Церква Успення або Ђолоська у Львові	19
LIII. Церква св. Юра у Львові	LXI
LIV. „Преображення або Спаса у Львові“	LXV.
Plach Ярослави у Путивлі [з пісні про похід Ігорія]	2
II. Нинішний вигляд руїн Запорізької Січі	4
III. Татари ведуть бранців з України [мал. Погрібняка]	5
VI. Батий під Київом в 1240. р.	10
X. Група інтернованих Українців в „Бригідках“ в липні 1919. р.	14
LII. Група інтернованих Українців в „Бригідках“ в жовтні 1919. р.	19
LIII. Побіда Ігорія над Половцями в 1185. році	22

	Стор	Стор.
Група інтернованих Українців в „Бригідках“ в жовтні 1919. р.	26	Діяграми про наше шкільництво 119
Могила інтернованих у Польщі козаків-Придніпрянців в Олександрові [посвячення могили]	54	Посвячення власного будинку школи ім. кн. Льва у Львові 120
„Дніпро — символ.	55	Антін Гладишовський, голова УПТ. 122
Рання весна на селі	68	Михайло Галущинський, голова „Просвіти“ 126
Шабля гет. І. Мазепи	69	Д-р Іван Брик, І. містоголова „Просвіти“ 130
Остання пам'ятка запорожського мистецтва у наші часи	72	Аматорський кружок чит. „Просвіти“ в Романовім селі 132
Запорозькі військові клейноди	78	Денис Коренець, дир. Торговельної Школи „Просвіти“ 135
Запорозький табір [мал. Погрібняка]	79	Виділ Краєвого Т-ва „Опіки над інвалідами“ враз з кооптованим „Комітетом Ілань“ у Львові 136
Г. С. Сковорода	81	Наші інваліди [пластове свято] 139
Іван Гутенберг	37	Орхестра інвалідів у Львові 140
Первісна друкарня	84	Драматичний кружок чит. „Просвіти“ в Сороках 141
Франц Скорина	85	Драматичний кружок американських Українців у Філядельфії 143
Кінцівка з видань Швайпольта Фіоля 1491. р.	86	Амат театр. кружок в чит. „Просвіти“ в Галичанові 144
Заставка з рукописного євангелія XVII. в.	89	Українська реміснича молодіж з членами секції „Опіки“ при тов-і „Зоря“ у Львові в 1923. р. 145
Наголовок острожської Біблії	91	5 кліш у веселім кутику.
Плита надмогильного пам'ятника І. Федорова у Львові	92	Українська ремісничо-промислова Бурса у Львові 153
Сторінка з львівського Апостола 1573—1574. р.	93	Осінь 154
Заставка з рукоп. Євангелія XVII. в. Читальня „Просвіти“ в Торськім	94	О. Теофан Бородайкевич 160
Аматорський кружок чит. „Просвіти“ в Торськім	97	Василь Лях 161
Драматичний кружок чит. „Просвіти“ в Добромилі	99	Корнило Салагуб 163
Театральний гурток чит. „Просвіти“ в Замарстинові	103	Тимотей Старух 164
Виділ і члени-основники чит. „Просвіти“ в Замарстинові	106	
	116	

КОНКУРСОВІ ЗАДАЧІ.

Відповіді на слідуочі питання:

- 1) Яку користь має громада з читальні „Просвіти“?
- 2) Чому читальня „Просвіти“ не розвивається у Вашій громаді й як тому, на Вашу думку, запобігти?
- 3) Які книжечки повинна — на Вашу думку — „Просвіта“ видавати, щоби вони подобалися людям?
- 4) Що ліпше Вам подобалося: „Письмо з Просвіти“ з 1922. р., чи „Народня Просвіта“ з 1923. р. і чому?
- 5) Чи подобався Вам календар „Просвіти“ на 1923. і 1924. рр. і що — на Вашу думку — требаби в ньому змінити?

Відповіді на всі поставлені питання, або на одно з них, на основі власних помічень, належить прислати найпізніше до кінця лютого 1924. р. в замкненім і оплаченім листі до Канцелярії Тов-а „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10., для Редакції Календаря.

За найвлучніші відповіді вишлеться нагороду в книжках, що буде оголошене в „Народній Просвіті“ за місяць март або квітень.

V. Драматичні.

Безталанна — <i>Івана Тобілевича.</i>	50 сот.
Зимовий вечір — <i>М. Старицького.</i>	30 „
Хозяїн — <i>Івана Тобілевича.</i>	60 „

VI. Природничі, лікарські (підручники й порадики).

З життя первісного чоловіка — <i>Лункевича</i>	40 „
Наука про народне господарство — <i>Кулішера</i> ч II. і III. по	60 „
Оповідання про сили природи	80 „
Перша поміч у наглих випадках захорювання	20 „
Плекання овочевих дерев — <i>Куровського-Табо</i>	2:50 „
Пошесні недуги — <i>д-ра Озаркевича</i>	60 „
Про землю, сонце і звiзди — <i>д-ра Раковського</i>	60 „
Про заснування молочарських спілок	10 „
Просвітні листки — I. серія (буквар — читаночка для неграмотних)	15 „
Рільничі досвіди і проби — <i>С. Кузика</i>	60 „
Серед вічних снігів та ледів — <i>Лункевича</i>	40 „
Як чоловік зробив з ночі день — <i>Чайковського</i>	40 „
Як господарують селяне у чужих краях	80 „

VII. Теорія і практика просвітної діяльності

Інструкція для ведення читалень і філій	40 сот.
Народня освіта — <i>М. Галущинського</i>	25 „
Просвіта до укр. народу, збір статей на просвітно-організаційні теми	60 „
Як вибороли собі люде право оснóвувати Т-ва	20 „
„Народня Просвіта“ рр. 1922 і 1923 по	3:00 „

VIII. Для хорів.

Шевченко-Лисенко — партитура „Іван Гус“	60 сот.
---	---------

Видання фонду „Учітеся, брати мої“.

Історія Української держави т. 1. — <i>О. Терлецького.</i>	1:80 сот.
Кирило-методіївське братство — <i>М. Возняка.</i>	1:50 „
Коротка історія Козаччини — <i>І. Крип'якевича.</i>	50 „
Начерк історії українського мистецтва — <i>М. Голубця</i>	1:90 „
Україна наш рідний край — <i>С. Рудницького</i>	90 „
Шевченкова криниця — <i>В. Дорошенка</i>	1:10 „

—0—

Продажа книжок як за готівку так і за післяплатою. Книжки висилаються негайно. Членам, Філіям і Читальням Т-ва „Просвіта“, а також книгарням 25% знижки. На більші замовлення знижка по умові.